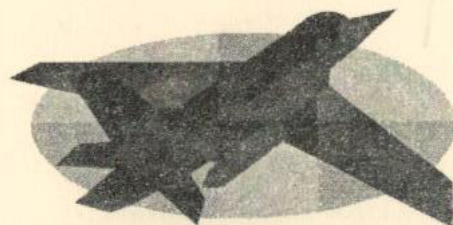

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

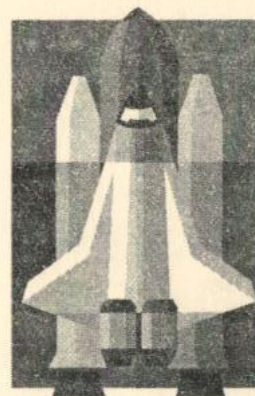

МАТЕРІАЛИ

V Міжнародної науково-практичної конференції

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
ПСИХОЛОГІЇ ДІЯЛЬНОСТІ
В ОСОБЛИВИХ УМОВАХ**

20-21 квітня 2010 р.

Київ 2010

УДК: 009 (082)

Актуальні проблеми психології діяльності в особливих умовах: матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції, м. Київ, 20-21 квітня 2010 р., Національний авіаційний університет / за заг. ред. О.В. Петренка, О.М. Ічанської. – К. : Вид-во Нац. авіац. ун-ту «НАУ-друк». 2010. – 128 с.

Містить матеріали доповідей щорічної науково-практичної конференції з проблем психології діяльності в особливих умовах.

Організаційний комітет

Голова оргкомітету:

В.П. Харченко, д-р тех. н., проф., заслужений діяч науки і техніки України, лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки, проректор з наукової роботи Національного авіаційного університету

Заступник голови оргкомітету:

О.В. Петренко, к. психол. н., доц., завідувач кафедри авіаційної психології, заступник директора Гуманітарного інституту НАУ з наукової роботи

Члени оргкомітету:

О.М. Ічанська, доц.

С.С. Луппо, ст. викл

Л.В. Помиткіна, доц.

О.І. Западенко, викл.

О.В. Сечейко, доц.

Я.І. Пономаренко, зав. лаб.

О.В. Гірчук, ст. викл.

Н.С. Хімченко, викл.

В.В. Злагодух, ст. викл.

Секретаріат конференції

О.В. Гірчук (голова секретаріату)

А.В. Нагайко

*Рекомендовано до друку вченою радою
Гуманітарного інституту НАУ
(Протокол №7 від 14 квітня 2010 р.)*

Віталій Панок

к.психол.н., с.н.с.

Олеся Гірчук

м. Київ

Психологічні чинники екіпажної ефективності

Сучасні умови діяльності, які насичені швидкими змінами технологій, трудових взаємовідносин, корпоративної культури організації, нестабільністю соціально-економічних відносин та зв'язків, вимагають від працівника орієнтування у змінах, адаптації і реалізації професійного потенціалу. Тому все більше уваги приділяється психологічному клімату в колективі, спрацьованості, взаємодії, професіоналізму. При розгляді льотного екіпажу, як малої соціальної групи, можна визначити, що взаємовідносини, оптимізація психологічного клімату, спрацьованість (злітаність) є важливими для ефективності і безпеки діяльності.

Особливість спільної діяльності малих груп (команди, екіпажу) при виконанні завдань в авіації полягає у дотриманні визначених функцій та моделей поведінки, прийнятих норм, правил, розподілі діяльності для досягнення загальної мети, функціонуванні на основі спілкування, емоційної взаємодії. Кожний член групи усвідомлює свою належність до групи завдяки почуттю психологічній спільності. Згуртованість та ефективність діяльності обумовлена наявністю спільних ціннісних орієнтацій.

Ця єдність полягає в тому, що для кожного члена групи (екіпажу) професійна діяльність є важливою. Умовою згуртованості членів екіпажу є встановлення позитивних емоційних відносин. В процесі спілкування відбувається взаємопізнання членів екіпажу. При обміні інформації орієнтуються на установки, мотиви, мету, єдину систему значень, що забезпечує можливість розуміти один одного та здійснювати комунікативний вплив. Емоційна відкритість, співпереживання труднощам, відкритість у вираженні незадоволеності з метою запобігання негативним ситуаціям є показниками здорового колективу.

При проведенні дослідження психологами К.Келлі і Ж.Тібо було визначено, що помірно розвинуті емоційні відносини в колективі позитивно впливають на результати праці, в той час, як тісні та слабкі емоційні зв'язки негативно. Надмірна товариськість, як і замкненість провокує виникнення напруженості серед членів екіпажу. Перешкоджають формуванню спрацьованості і індивідуальні особливості особистості та низький рівень виховання та компетентності. Доцільно, щоб виразність рис особистості, як схильність до ризику, самовпевненість, ініціативність, рішучість у прийнятті рішення, стриманість, самокритичність були по різному виражені у членів екіпажу. Що стосується емоційних рис особистості, то життєрадісність, оптимізм, так само, як і незадоволеність, нерішучість впливають на працездатність, за рахунок підвищення або зниження життєвого тону. Для позитивного психологічного клімату в екіпажі є такі риси характеру, як оптимізм, прагнення до

позитивних результатів, врівноваженість, що сприяють запобіганню виникнення конфліктів. При виконанні професійної діяльності необхідно уникати зайвого напруження у стосунках, емоційного пригнічення, стримання ініціативності інших членів екіпажу. Професійна компетентність пілота при наявності високого рівня виховання сприяє удосконаленню професійної майстерності членів екіпажу і впливає на ефективність виконання професійної діяльності і безпеку польотів.

Література:

1. Андреева Г.М. Социальная психология.- М.: Изд – во МГУ, 1988. - 432 с.
2. Ломов Б.Ф. Общение как проблема общей психологии // Методологические проблемы социальной психологии. – М.: 1975.
3. Основы психологии общения для бортпроводников / Н.В. Ушакова, Н.И.Козлов, А.П. Егидес. – 2-е изд., перераб. И доп. – М.: Транспорт, 1990.
4. Толочек В.А. Современная психология труда : Учебное пособие. – Спб.: Питер, 2006. – 479 с.
5. Психологические проблемы деятельности в особых условиях. – М.: Наука, 1985. – 232 с.